

HELYZETFELMÉRÉS SZÖVEGES ÖSSZEGZÉSE

GINOP-6.2.3-17

„A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése”
felhíváshoz

2018. május 15.

Szekszárd

Tartalomjegyzék

Bevezető	3
1. Tanulókkal kapcsolatos információk	5
1.1. Tanulói összetétel	5
1.2. Iskolaválasztás motivációja, iskolához való kötődés	9
1.3. A tanulók tanulási motivációja	10
1.4. Tanulók viselkedése, magatartási problémák – viselkedésváltozások figyelése	10
1.5. Hiányzások okai	11
1.6. A tanulók felkészültsége (9. évfolyam)	13
1.7. Tanulmányi eredményesség	13
1.8. Kompetenciamérés eredményei	15
1.9. Vizsgaeredmények	15
1.10. Gyakorlati oktatás	17
2. Család szerepének vizsgálata	18
2.1. A tanulók szociális háttere	18
2.2. Otthoni tanulás	18
3. Pedagógusok	20
3.1. Alkalmazott tanári módszerek	20
3.2. A tanárok értékelési szokásai	21
3.3. A tanárok motivációja	23
4. Iskola pedagógiai légköre	24
4.1. Tanár-diák kapcsolatok	24
4.2. A pedagógusok munkájának támogatása	25
4.3. A pedagógusok együttműködése a lemorzsolódás csökkentése érdekében	26
5. Oktatásszervezés	27
5.1. Tanulási eredményességet támogató eljárások	27
5.2. SNI, BTMN tanulók támogatása	30
5.3. Tehetséggondozás	30
5.4. Pályaválasztás/pályaorientáció, pályakövetés	32
6. Támogató környezet működtetése	33
6.1. Kapcsolatok a segítő szolgálatokkal	33
6.2. Szakmai partnerkapcsolatok	33
6.3. Társadalmi környezet	34

Bevezető

A Szekszárdi Szakképzési Centrum Tolna megyében, 10 tagintézménnyel működik:

- Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma
(7100 Szekszárd, Széchenyi u. 2-14.);
- Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma és Kollégiuma
(7200 Dombóvár, Arany János tér 21.);
- Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája
(7100 Szekszárd, Szent László u. 8-12.);
- Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma
(7100 Szekszárd, Szent-Györgyi Albert u. 8-10.);
- Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma
(7200 Dombóvár, Pannónia út 21.);
- Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája
(7030 Paks, Iskola u. 7.);
- Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája
(7020 Dunaföldvár, Templom u. 9.);
- Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma
(7150 Bonyhád, Széchenyi tér 18.);
- Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája
(7100 Szekszárd, Szent István tér 15-17.);
- Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma
(7090 Tamási, Deák F. u. 6-8.).

A centrum székhelye: 7100 Szekszárd, Széchenyi u. 2-14.

Tagintézményi és Centrum szintű helyzetelemzés elkészítésének lépései:

- a helyzetfelmérés koordinálására, elvégzésére munkacsoport kialakítása Centrum szinten és tagintézményi szinten is; a Centrum-szintű munkacsoportban a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal által kiadott módszertani útmutató és sablon előírásai szerint minden tagintézményből, valamint együttműködők is képviseltették magukat, a munkacsoport 17 főből áll.
- A tagintézményi szintű munkacsoportok: 5 fő munkatárs + 1 tagintézményi koordinátor.
- A szakértői munkacsoport hét fővel működik (főigazgató, a projekt menedzsere és szakmai vezetője, iskolapszichológus, szociális munkás, Tolna megyei szakszolgálat, továbbá az EGYMI képviselője).

- A szakértői munkacsoportot összesen tízfős tagintézményi munkacsoport támogatja a centrum szintű helyzetelemzés, továbbá a cselekvési terv összeállításában, megvalósításában.
- A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal GINOP-6.2.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosító számú kiemelt projektjében kidolgozott módszertan alapján készült az intézményi szintű felmérés és a centrum szintű összegzés, amelyet külső szakértők közreműködésével valósítottak meg.

A külső szakértői feladatok kiterjedtek a következőkre:

- a kötelezően alkalmazandó módszertan alapján szakmailag segítette és koordinálta a Szakképzési Centrum munkacsoportjának munkáját,
- feladatütemezési és időütemezési tervet készített,
- megtervezte a mérések és adatgyűjtések menetét, mechanizmusait, ehhez ütemtervet készített,
- SWOT elemzést készített, melynek során felülvizsgálta, összesítette és elemezte a munkacsoport által centrum szinten gyűjtött adatokat,
- az adatelemzés eredményét szövegesen összefoglalta, problémakatalógust készített,
- a végzett munkát összegezte, véglegesítette a helyzetfelmérés eredményeit,
- a munka során műhelymunkákat, megbeszéléseket szervezett és bonyolított le.

A helyzetelemzés dokumentumai:

- helyzetelemzés szöveges összegzése (jelen dokumentum),
- a helyzetfelmérés Excel sablonjai tagintézményenként,
- a helyzetfelmérés kiegészítő Excel sablonjai tagintézményenként.

1. Tanulókkal kapcsolatos információk

1.1. Tanulói összetétel

Összes tanulólétszám 2017. október 1-jén: 4953 fő

Ebből nappali rendszerű képzés tanulólétszáma: 3936 fő

A 2017. október 1-jei tanulólétszámból:

- SNI: 320 fő
- BTM: 328 fő
- HH: 291 fő
- HHH: 204 fő

Rendszeres gyermekvédelmi ellátásban részesülők: 935 fő

Kollégiumi tanulók száma: 385 fő

Elvándorlás leggyakoribb okai:

- külföldre távozás, elköltözés
- szülés
- igazolatlan órák száma
- tanulási sikertelenség
- fegyelmi problémák
- tankötelezettség megszűnése
- képzés nehézsége

A Szekszárdi Szakképzési Centrum tagintézményeinek

2017. október 1-jei statisztika szerinti tanulói létszáma

Tagintézmény megnevezése	Létszám (fő)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	1000
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	537
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	547
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	358
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	686
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	311
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	179
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	441
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	469
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	425

Tagintézmény megnevezése	HH (fő)	HHH (fő)	Rend.Gyv.Tám. (fő)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	38	17	181
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	36	12	115
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	13	20	89
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	9	3	46
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	46	49	144
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	24	14	49
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	23	15	28
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	13	1	66
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	49	22	137
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	40	51	97

Tagintézmény megnevezése	HH (%)	HHH (%)	Rend.Gyv.Tám. (%)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	3,80	1,70	18,10
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	6,70	2,23	21,42
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	2,38	3,66	16,27
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	2,51	0,84	12,85
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	6,71	7,14	20,99
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	7,72	4,50	15,76
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	12,85	8,38	15,64
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	2,95	0,23	14,97
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	10,45	4,69	29,21
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	9,41	12,00	22,82

Tagintézmény megnevezése	SNI (fő)	BTMN (fő)	SNI (%)	BTMN(%)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	73	37	7,30	3,70
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	28	25	5,21	4,66
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	13	26	2,38	4,75
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	11	16	3,07	4,47
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	51	73	7,43	10,64
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	19	28	6,11	9,00
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	37	15	20,67	8,38
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	23	29	5,22	6,58
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	31	34	6,61	7,25
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	34	45	8,00	10,59

A centrum célja minél több, 25 év alatti tanuló bevonása az iskolarendszerű oktatásba és eredményes eljuttatásuk szakmai végzettség vagy érettségi megszerzésére, és ezáltal a térség első számú állami szakképzési központjává válni. A Centrumban van befogadó iskola, így azokat a tanulókat is fogadja, akik már középiskolai tanulmányaikat megkezdték más intézményekben, iskolatípusban az előző tanévek során, de azt különböző okokból nem tudták teljesíteni (BTM-s, SNI-s státusz, más okokból alul-teljesítő vagy korábban kimaradt tanulók). A 21. század oktatási rendszerében meg kell teremteni minden tanulni vágyó diáknak az iskolai végzettség megszerzésének lehetőségét, kiemelt prioritással törődni a korai iskolaelhagyók visszavezetésével az iskola világába.

A diákok jelentős arányát teszik ki a kiemelt figyelmet igénylő tanulók, a környező iskolák szinte minden környezetükben élő, ilyen nehézséggel küszködő tanulót előbb-utóbb ide „irányítanak”. A sajátos nevelési igényű (SNI) és a beilleszkedési, tanulási nehézséggel (BTM) küzdő tanulók száma évek óta enyhén emelkedik, ezért nagyon fontos az intézményen belüli feladatellátás szakszerű kiépítése.

Tagintézmény megnevezése	Lemorzsolódó (fő)	Távozó (fő)	Érkező (fő)	Lemorzsolódó (%)	Távozó (%)	Érkező (%)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	115	61	18	11,50	6,10	1,80
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	18	42	9	3,35	7,82	1,68
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	26	11	11	4,75	2,01	2,01
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	23	14	3	6,42	3,91	0,84
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	30	13	21	4,37	1,90	3,06
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	56	11	67	18,01	3,54	21,54
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	5	1	7	2,79	0,56	3,91
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	45	14	4	10,20	3,17	0,91
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	32	14	0	6,82	2,99	0,00
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	10	15	16	2,35	3,53	3,76

Az iskolai lemorzsolódást taglaló számadatok, ill. hatékonysági vizsgálatok tükrében a tényleges inkluzív nevelés-oktatásra az állami oktatási ellátórendszer jelenlegi formájában nem, vagy csak kis mértékben felkészült. Az utazó szakember-szolgálat a középfokú nevelés-oktatás során már nem képes a fejlesztési igényeket kielégíteni, az iskolai szervezeti keretek közötti fejlesztés pedig különböző okokból (elsősorban a tárgyi és személyi feltételrendszer hiányából) szintén nem megoldott, így nem megfelelő, hogy kiemelt figyelmet igénylő tanulók koncentrált szakképző iskolákba tömörülése és lemorzsolódása jóval magasabb, mint kortársaiké.

Az erősen szelektáló oktatási rendszer kihatásaképp a szakmai utánpótlást szorgalmazó képzések területén gyakran a **leggyengébb képességű, illetve leghátrányosabb helyzetű tanulóit tömöríti magába** a centrum. Nap mint nap megtapasztalják, hogy a középfokú intézmények sorában **a szakképző iskolák egyre inkább színterei a szociális, társadalmi, gazdasági nehézségekkel küszködő családokban** (magas munkanélküliség, kevés munkalehetőség, megélhetési problémák, romló családi, háttér, magas csonka családok száma, kisebbségek elkülönülése) **élő diákok oktatásának**. Ezek a tanulók számos esetben a **megelőző iskolafokban kialakult tanulmányi kudarcral vagy képességeik fejlődésbeli lemaradásával**, mint például beilleszkedési, tanulási, magatartási, zavarral, sajátos nevelési igénnyel, tanulási nehézséggel **küszködve kerülnek az intézménybe**, ami tovább nehezíti számukra az iskolatípusok közti átmenetet, az iskolai beilleszkedést, tanulmányi előmenetelt.

Pedagógiai tapasztalat szerint az **integráló, inkluzív nevelés** elengedhetetlen feltétele, hogy az osztályösszetétel vegyes képességű tanulókból álljon, és ne csak **alulteljesítő tanulókból**. Amennyiben a tanulóközösség túlnyomó többségében olyan diákokból áll, akik tanulási motivációja alacsony, családi háttere nem támogató, sőt inkább hátráltató tényező, továbbá korábbi negatív iskolai tapasztalataiból eredő tanulási hozzáállása elutasító, annál nem meglepő, hogy nem beszélhetünk eredményes nevelő-oktató munkáról, és elkerülhetetlenül tömeges tanulói lemorzsolódáshoz vezet.

Az intézményi adatok alapján megállapítható, hogy a szakképzésben tanulók általánosságban gyengébb tanulmányi eredményekkel rendelkeznek, ebből adódóan a tanulói összlétszámmal összevetve **magasabb évisméltelési aránnyal**. **A nevelő-oktató feladatkört betöltő szervezet minden tanévben megtapasztalta, hogy azokban a képzési formákban, ahol a rosszabb társadalmi-gazdasági helyzetű diákok tanulnak, sokkal magasabb az iskola-elhagyási arány, és ennek a hatása nem egyszer annyira erős, hogy még azok a diákok is gyakrabban lesznek korai iskolaelhagyók, akik esetleg képességeik alapján legalább szakmai végzettséget tudnának szerezni.**

1.2. Iskolaválasztás motivációja, iskolához való kötődés

Tolna megyében szakmacsoportonkénti bontásban az 5 legnépszerűbb képzési terület:

- közgazdaság,
- vendéglátás-turisztika,
- kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció,
- mezőgazdaság,
- egészségügy.

Nagyon keresettek még az informatikai szakmacsoportban érintett képzések is, ennek ellenére a centrum nem tud betölteni minden szabad helyet az általános felvételi eljárás keretében.

A centrumban eddig nem készült rendszerezett mérés az iskolaválasztás motivációjáról. A rendelkezésre álló adatokat közvetlen tanári (szaktanár és osztályfőnök) beszélgetésekkel vagy kérdőíves formában szereztek meg.

Leggyakrabban említett okok:

- személyes kötődés: szülők, testvérek, rokonok vagy barátok az iskolába jártak,
- különböző rendezvényekről ismerik az iskolát,
- a tanulók egymás között népszerűsítik az iskolákat (a legjobb reklám maga a tanuló),
- az iskolák a visszajelzések alapján valóban a meghirdetett képzési színvonalat nyújtják (jó hírnév, hagyományok),
- hiányszakmák előnyben részesítése,
- a technikai képzéseket választók kreditpontokat kapnak a továbbtanuláshoz.

1.3. A tanulók tanulási motivációja

Az iskolák egy részében van mérés a tanulási motivációra, ahol pedig nincs, ott tervezik ezt bevezetni.

Ahol mérték, az alábbi tényezőket tarták fel:

- minimumszint elérése,
- szülőknek való megfelelés,
- ösztöndíj szerzése a hiányszakmák esetében (minél jobb tanulmányi eredmény elérése, hiányszakmák minimálisra csökkentése),
- szakmai karrier (a duális képzésben résztvevő cégek által meghirdetett szakmák),
- tanulmányi versenyeken elért eredmények pozitív példaként hatnak,
- pozitív tanári, oktatói példák (hivatástudat, szakmaszeretet),
- felsőbb évfolyamokon minél magasabb felvételi pontszám elérése.

A tanulás tanítását főként a helyes tanulási szokások kialakításával, az alapképességek fejlesztésével, fejlesztőórákkal, korrepetálásokkal, tanórai differenciálással, mentorálással, felzárkóztatással történik.

1.4. Tanulók viselkedése, magatartási problémák – viselkedésváltozások figyelése

A legtöbb iskolában kidolgozott eljárás nincsen (pedig az osztályfőnökök igényelnék), viszont nagy hangsúlyt fektetnek a magatartás megfigyelésére a tanárok.

Az osztályfőnök a szülőkkel és a bevont szakemberekkel tartja a kapcsolatot, a diákoknak segít a konfliktuskezelésben.

Az iskolák többségében az iskolapszichológus fogadóideje nem bizonyul elegendőnek, állandó jelenlétet igényelne, hogy megfelelően segíthesse a magatartási problémák orvoslását.

Az iskolák nagy részében fordult már elő bullying, de általánosságban nem annyira jellemző. Van olyan tagintézmény, ahol az osztályfőnöki órán tájékoztatót is tartanak a témában.

A legtöbb iskolában nincs külön fegyelmi szabályzat, inkább a házirend vonatkozó részei érvényesek.

1.5. Hiányzások okai

Betegség, iskolakerülési szándék, tanulási nehézségek, konfliktusok, rossz baráti körbe kerülés, család okok, munka, lustaság.

Tagintézmény megnevezése	Igazolatlan hiányzás (fő)	Gyakorlatról igazolatlan hiányzás (fő)	50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás (fő)	100 órát meghaladó igazolt hiányzás (fő)	Hiányzás miatt kimaradt (fő)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	209	2	11	6	5
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	204	3	3	26	12
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	209	0	1	3	1
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	36	0	2	76	10
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	188	71	8	186	37
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	79	15	1	95	0
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	40	2	2	1	2
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	110	8	4	162	5
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	198	121	17	56	10
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	193	68	17	55	57

Tagintézmény megnevezése	Igazolatlan hiányzás (%)	Gyakorlatról igazolatlan hiányzás (%)	50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás (%)	100 órát meghaladó igazolt hiányzás (%)	Hiányzás miatt kimaradt (%)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	20,90	0,20	1,10	0,60	0,50
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	37,99	0,56	0,56	4,84	2,23
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	38,21	0,00	0,18	0,55	0,18
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	10,06	0,00	0,56	21,23	2,79
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	27,41	10,35	1,17	27,11	5,39
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	25,40	4,82	0,32	30,55	0,00
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	22,35	1,12	1,12	0,56	1,12
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	24,94	1,81	0,91	36,73	1,13
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	42,22	25,80	3,62	11,94	2,13
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	45,41	16,00	4,00	12,94	13,41

A tagintézményektől kapott adatok alapján a hiányzások leggyakoribb okai:

- betegség,
- néhány esetben a családban szükséges a segítségnyújtás: otthon kell dolgoznia, testvérre vigyázni,
- lustaság, internetezés,
- lekéste a buszt, vonatot,
- rendőrségre, bíróságra ment meghallgatásra,
- késői hazaérés miatt elaludt,
- családi háttérből adódó okok, például az életkörülmények megváltozása (válás, haláleset, szülők külföldi munkavállalása),
- munkanélküli szülők példája,
- a számonkérés elkerülése érdekében történő távolmaradás,
- védekezés az „unalmas” tanórák ellen,

- határok próbálgatása, feszegetése,
- tanulási nehézségek, sorozatos kudarcok élménye,
- a szakmai gyakorlattól való félelem,
- tanuló személyes attitűdjeiből adódó nehézségek, mint pl.: teljesítménygátlás-beilleszkedési zavar, szociális gátlás, a kapcsolatteremtés nehézségei, túlérzékenység, kisebbségi érzés, önbizalomhiány,
- tanárokkal, az osztálytársakkal való konfliktusok elkerülése,
- az iskolakerülés, csavargás, mint magatartászavar, vagy a vegetatív tünetekkel járó iskolafóbia (az iskola által kiváltott stressz reggeli rosszulletben, ill. betegségben jelenik meg),
- rossz baráti körbe való bekerülés, ebből adódó csavargás.

1.6. A tanulók felkészültsége (9. évfolyam)

Szövegértés, matematika, idegen nyelv és egyéb, iskolánként változó területeken bemeneti mérést alkalmaznak, amelyeket a munkaközösségek állítják össze. Céljuk elsősorban az, hogy tájékoztatást nyerjenek a bejövő évfolyamok íráskészségéről, írásképéről, matematikai és logikai készségeiről.

Ezeknek eredményeit van, ahol tájékozódás és statisztikai célokból használják fel.

Van, ahol a csoportok kialakítására használják fel, például nyelvi csoportok esetén.

Az eredmények és a szakszolgálatok bevizsgálása alapján a rászoruló tanulókat fejlesztőpedagógusok segítik a tanulmányaikban.

A legtöbb helyen nincsen átvezető program az általános iskolából a középiskolába.

A centrumban Szakképzési HÍD-program is működik.

1.7. Tanulmányi eredményesség

Tanulmányi eredményesség	egy jegyet rontott a félévhez képest (fő)	2,5 alatti tanulmányi eredmény (fő)	1 vagy több tantárgyból bukott (fő)	Középfokú tanulmányait szakmai vizsga nélkül fejezte be (fő)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	3	52	88	58
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	1	29	33	6
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	1	49	37	57
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0	10	30	22
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0	26	41	66

Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	2	15	13	1
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	2	3	2	0
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	1	32	42	25
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	0	68	64	42
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	2	42	37	13

Tanulmányi eredményesség	egy jegyet rontott a félévhez képest (%)	2,5 alatti tanulmányi eredmény (%)	1 vagy több tantárgyból bukott (%)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0,30	5,20	8,80
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	0,19	5,40	6,15
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	0,18	8,96	6,76
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0,00	2,79	8,38
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0,00	3,79	5,98
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	0,64	4,82	4,18
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	1,12	1,68	1,12
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0,23	7,26	9,52
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	0,00	14,50	13,65
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0,47	9,88	8,71

A tanulmányi eredmények és a hiányzások között részben összefüggés feltételezhető. Valójában igen összetett problémáról van szó, amelynek rengeteg tényezője van.

Alapvető probléma, hogy a szakképzésbe többségében alacsony tanulmányi eredménnyel kerülnek be a tanulók az általános iskolákból (sokszor „maradékkel” alapján).

A statisztikai adatok alapján a gimnáziumokba évekre visszamenőleg közel azonos létszámú tanuló kerül felvételre, míg a szakgimnáziumokba és a szakközépiskolákba évek óta csökkenő tendencia

jellemző. Feltételezhető, hogy a gimnáziumokba továbbra is a jobb tanulmányi eredményű tanulók kerülnek be, a szakképzésbe pedig a gyengébben teljesítők.

A követelményszintek teljesítése a gyengébb bemeneti kompetenciával rendelkezők esetén nagyobb kihívást jelent mind a tanulók, mind a tanárok, oktatók részéről.

1.8. Kompetenciamérés eredményei

A kompetenciamérés eredményei centrumszinten az országos átlag körüli, néhány tagintézmény esetében kicsivel ez alatti.

A kapott eredményeket kiértékelik az iskolák, a kiértékelés módja pedig iskolánként változik.

Ahol az eredmény alacsonyabb az országos átlagnál, intézkedési tervet készítenek a munkaközösségek. Több megoldás is született: van iskola, ahol csoportbontást vezettek be, és olyan is, ahol felzárkóztató foglalkozásokat tartanak.

A centrumban vannak iskolák, ahol egy vagy két alkalommal készítenek intézkedési tervet, utána javulást tapasztaltak.

1.9. Vizsgaeredmények

A szintvizsgákra a tanárok célirányosan készítik fel a tanulókat, szükség esetén korrepetálásokat tartanak.

A bukások csökkentésére szintén a korrepetálások, felzárkóztatások, próbavizsgák jelentik a megoldást.

Tagintézmény megnevezése	Érettségi vizsga			Szakmai vizsga			Szintvizsga		
	je- lentk ezett (fő)	sike- res (fő)	si- ker- telen (fő)	jelent- kezett (fő)	si- ke- res (fő)	siker- telen (fő)	jelent- kezett (fő)	sike- res (fő)	siker- telen (fő)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szak- képző Iskolája és Kollégiuma	75	69	6	182	146	36	99	90	0
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimná- ziuma, Szakközép- iskolája és Kollégi- uma	74	73	1	42	36	6	0	0	0
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	98	77	21	77	57	20	29	27	0
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakkép- ző Iskolája és Kol- légiuma	35	32	3	114	109	5	0	0	0

Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	34	33	1	130	122	8	106	96	0
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	29	22	7	63	61	2	59	45	0
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	0	0	0	29	29	0	29	28	1
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	44	42	2	54	48	6	35	30	3
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	39	36	3	61	57	4	114	110	1
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	28	26	2	95	84	11	111	100	0

A fenti táblázatban a vizsgára jelentkezők, a sikeres és sikertelen vizsgázók számossága között eltérés fedezhető fel, amelynek oka, hogy nem jelent meg a vizsgán – kimaradt az iskolából.

Tagintézmény megnevezése	Érettségi vizsga	Szakmai vizsga	Szintvizsga
	sikertelen (%)	sikertelen (%)	sikertelen (%)
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0,60	3,60	0,00
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	0,19	1,12	0,00
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	3,84	3,66	0,00
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0,84	1,40	0,00
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0,15	1,17	0,00
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	2,25	0,64	0,00
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	0,00	0,00	0,56
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0,45	1,36	0,68

Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	0,64	0,85	0,21
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	0,47	2,59	0,00

A felkészülés időszakában gyakoribb a félévi illetve az év végi bukások száma. Azok a tanulók, akiket vizsgára bocsátottak, túlnyomó többségben sikeres vizsgát tudtak tenni – a bukások száma a 4%-ot sehol sem éri el.

1.10. Gyakorlati oktatás

A legtöbb iskolában és szakmában a tanműhelyek felszereltsége elfogadható, de több intézmény is jelezte, hogy fejlesztésre szorul.

A tanműhelyek mindennapi működési kiadásait (szakmai anyag, alapvető szerszámok) a centrum biztosítani tudja, azonban a nagyobb volumenű fejlesztéseket, beruházásokat csak pályázati forrásokból tudja. Sajnos amióta az oktatási intézmények nem tudnak szakképzési hozzájárulást fogadni a gazdálkodó szervezettől és a decentralizált pályázatok sem érhetőek el, jelentős forráshiány keletkezett a fejlesztések területén. Vannak olyan iskolák, ahol éves szinten ez 20-30 millió Ft-ot jelentett.

A duális szakképzés csak részben tudja megoldani a korszerű technológiák megismerését és elsajátítását. Az iskolai tanműhelyekre továbbra is szükség van, legalább az alapkészségek elsajátítása területén.

Vannak azonban olyan szakmák, ahol a képzés teljes időtartama alatt iskolai tanműhelyben vannak a tanulók. És van arra is példa, hogy a duális szakképzés keretén belül a gazdálkodó szervezeteknél nem tudják minden modulra felkészíteni a tanulókat. Emiatt a vizsga előtt a diákok visszakérülnek iskolai tanműhelybe (teljesítési megbízott), ahol a szakoktatók megpróbálják azonos szintre hozni a tanulókat.

A Szabóky Adolf ösztöndíj a hiányszakmák esetében nem mindig jelent elegendő ösztönzést a tanulók részére. Vannak azonban olyan diákok, akik az ösztöndíjukkal hozzájárulnak a családi költségvetéshez. Ők tudatosan nyújtanak jobb teljesítményt a magasabb ösztöndíj érdekében.

Sajnos az ösztöndíj nem elegendő motiváció a hiányszakmás képzések beindításához.

Tapasztalataink szerint a legeredményesebb az, ha egy termelő vállalat a beiskolázási fórumokon és a pályaválasztási kiállításokon megjelenik egy-egy iskola mellett, és életpályát (biztos elhelyezkedést és jó keresetet) kínál a pályaválasztók számára.

A gyakorlati oktatásvezetők évente több alkalommal egyeztetnek kamarai fórumokon, szakmai megbeszéléseken a külső képzőhelyeken folyó munkákról.

A külső képzőhelyek ismerik a tantervek szakmai tartalmát, módszertani megvalósításuk azonban tevékenységüktől függően változó. Ott, ahol csoportosan vannak kinn a tanulók, a szakmaiság megvalósulása általában jobb.

Az osztályfőnökök kapcsolata közvetett a képzőhelyekkel, ők elsősorban a tanulókon keresztül tartják a kapcsolatot velük.

A tanulók lemorzsolódása és a külső képzőhely nagyobb távolsága között nem mutatható ki számottevő mérték.

2. Család szerepének vizsgálata

2.1. A tanulók szociális háttere

A családok szociális hátterének feltérképezése jelenti az egyik legnagyobb nehézséget, mivel az osztályfőnökök nagyrészt magukra maradnak ezzel a feladattal. Az osztályfőnökök leggyakrabban szülői értekezlet és fogadóóra keretében tartják a kapcsolatot a szülőkkel, évente 2-3 alkalommal. A visszajelzések alapján kevéssé hatékony ez a megoldás. Így az osztályfőnökök gyakran megadják az elérhetőségeiket a szülőknek, telefonon, e-mailben, facebook-on is megtalálják őket.

Sajnálatos módon pont azokkal a szülőkkel nem sikerül megfelelő (vagy egyáltalán nem sikerül) kapcsolatot kialakítani, akiknek a gyermeke leginkább rászorulna erre.

A kapcsolattartásnak még a következő módjai használatosak:

- eseti megbeszélések egyeztetett időpontban,
- ellenőrző,
- hivatalos levél,
- közösségi oldalak.

Az intézmények hagyományos rendezvényei (nyílt napok, szakmák éjszakája, szalagavató, ballagás, iskolai vagy alapítványi bál) erősítik a szülőkkel való kapcsolattartást.

Az utóbbi években az Erasmus-programokban részt vevő diákok szülei és az iskolák között erősödött a kapcsolat.

Centrum szinten magasnak mondható a hátrányos helyzetű, SNI-s, BTM-es tanulók száma. A problémát nehezíti, hogy valójában több a tanulási nehézséggel küzdő diákok száma, mint akinek papírja van erről.

Sokan csonka családban élnek, vannak, akiket nagyszülők nevelnek. Sok gyerek megtapasztalja valamelyik szülője révén a munkanélküliség nehézségeit.

2.2. Otthoni tanulás

Konkrét mérés a legtöbb iskolában nincsen, inkább a tanárok szoktak beszélgetni erről a diákokkal.

Azt tapasztalták az iskolák, hogy a családnak nagy szerepe van a diákok tanulási motivációjában.

Általában informálisan jut tudomására az intézménynek a tanulók körülményeinek minősége. Amennyiben azok nem megfelelőek, az iskola intézkedik, esetleg kollégiumi elhelyezést ajánl fel.

A tanulók otthoni tanulási szokásairól a pályázat előtt nem történt felmérés, csak az osztályfőnökök, szaktanárok tájékozódása alapján alakult ki kép erről. Jelen pályázat kapcsán kérdőívet töltött ki minden 9. évfolyamos tanuló e témával kapcsolatban. A válaszok összegzése alapján a bejövő évfolyamon – szakgimnáziumban és szakközépiskolában – az alábbiakat választották:

A szakgimnáziumra és a szakközépiskolára is jellemző, hogy a tanulók szívesebben tanulnak egyedül, mint társakkal. Figyelmüket a zaj és zene elvonja, zavarólag hat rájuk, ezért nagyrészt csendben tanulnak. Mindkét esetben igaz az, hogy az otthoni tanulás az esti órákban zajlik (jelentős részben nincs is más lehetőség), és a könnyebb tantárgyakkal, illetve az írásbeli feladatokkal kezdik a készülést.

Fentiek arra utalnak, hogy az amúgy is fáradt diákok figyelve, kitartása, a családi élet párhuzamos zajlása a koncentrációt nehezíti, a nehezebb, illetve szóbeli készülést kívánó tantárgyakra nem marad idő, energia. Valószínűleg az írásbeli házi feladat hiányáért járó elégtelent szeretnék elkerülni.

A tanulóknak (kis eltéréssel) kb. 32%-a tanul mindig íróasztal mellett, a legtöbben felváltva tanulnak íróasztalnál, illetve fekvő-félülő helyzetben, és szinte teljesen megegyezik azok száma, akik soha nem ülnek íróasztalhoz (vagy bármilyen más asztalhoz), tehát írásbeli feladataikat sem így oldják meg.

A szakgimnáziumban nem egészen 30% néz utána rendszeresen a számára ismeretlen fogalmaknak, kifejezéseknek, 40%-uk soha nem teszi ezt. A szakközepeseknél ez az arány ennél is rosszabb: 22% illetve 46%. Ezt az adatot értelmezve és a legjobb esetet feltételezve, hogy a tanuló kezébe veszi a tankönyvet, és abban talál ismeretlen szavakat, azt az eredményt adja, hogy sokszor a tananyag megértéséig sem jut el. Ezt erősíti az az adat, hogy a szakgimnazisták alig 37%-a, a szakközepeseknek 51%-a kérdez rá tanáránál vagy másutt, ha valamit nem ért.

A lemorzsolódás csökkentésében kihívás lesz ezt a mentalitást leküzdeni, illetve elérni a tanulónál, hogy a megértésben motivált legyen.

Az önálló tanulásban, a lényegkiemelésben is van fejleszteni való. A lényeg kiemelésében csak kevés tanuló alkalmaz bevett tanulás-módszertani eljárásokat. Arra a kérdésre, hogy aláhúzzák-e a lényegét a tankönyvben, megkeresik-e a legfontosabb kifejezéseket, ezek az adatok jöttek ki: szakgimnázium rendszeresen 20%/23%, szakközépiskola 20%/22%. Alig van eltérés.

A fenti 3 szempontra kapott adatok felvetik azt a kérdést, alkalmasak-e a tanulók a fentiek hiányában a lényeglátásra, nagyobb tananyag esetén egy összefüggő kép kialakítására, és nem utolsó sorban megfelelnek-e annak a követelménynek, hogy felkészüljenek a záróvizsgákra. Ezeket a képességeket is fejleszteni kellene, hogy a 4 évfolyam alatt jelentősen javuljanak ezek az arányok.

Önellenőrzést sem szokásuk végezni olyan formában, hogy a tanulás után visszamondják a tananyagot, illetve hogy hangosan is tanuljanak. A szakgimnazistáknak 35%-a, a szakközépiskolásoknak 28%-a használja ezt a módszert, ugyanígy csak 20%, ill. 11% tanul hangosan, soha nem teszi ezt 58%/ 66%. Szóbeli szövegalkotási szintjük tükrözi ezt a hiányt.

Az általános iskolában sem készültek fel arra, hogy szóban megnyilvánuljanak, összefüggően beszéljenek. Többségük nehezen kommunikál, „nem is hallja”, hogyan fejezi ki magát.

Aki tisztában van ezzel a hátrányával, frontális szereplésre szinte rávehetetlen. Ennek fejlesztése viszont már gyógypedagógus, pszichológus segítségét is felveti, hiszen 14-15 éves korra ez az állapot már rögzült gátlás is lehet. Nagyon alapos fejlesztés kell ezzel kapcsolatban is.

Ha az otthoni tanulási szokásokat összehasonlítjuk azokkal az adatokkal, amelyeket az iskolában történő megértésre, figyelemre vonatkoznak, akkor jól lehet látni az összefüggést. A szakgimnáziumban általában csak 42%-nak nem okoz gondot a 45 perces tanórán végig figyelni, ebből csak 11% nyilatkozott úgy, hogy mindig tud figyelni. A szakközépben ez az arány 32% és szintén 11%.

Tehát elmondhatjuk, hogy az iskola tanulóinak csak 11%-a alkalmas arra, hogy a tanórán MINDIG aktívan figyeljen. 22%, illetve 30% nyilatkozott úgy, hogy neki ez SOHA sem sikerül.

Ha ehhez hozzánézzük a megértést segítő otthoni módszerek nem alkalmazását (utánanézés, rákérdezés, lényegyet kiemel, visszamond), akkor már egy jelentős veszélyeztető csomag látszik kialakulni, és ki-rajzolódik egy olyan tanulói sáv, aki esélytelenné válik. (Főleg mivel azok száma, akik saját elmondásuk szerint már a tanórán megtanulják a tananyagot, csak 11-13%, de azért ez az adat nem biztos, hogy reális visszajelzés.) Ezek a tanulók a lemorzsolódásban is veszélyeztetettekké válnak, csak idő kérdése. Ami pozitívumként hat, illetve reményt sugall, hogy a szakgimnazisták 60%-a, a szakközépepek 62%-a úgy gondolja, hogy tudja követni a tanári magyarázatot. Ebből is ki lehet indulni, több korrepetálással, a megértést segítő módszerekkel kellene segíteni a tanulókat, addig, amíg a szakadék nem nő túl szélesre, és a teljes motivációvesztés, ezzel együtt az iskola vagy a képzéstípus elhagyása meg nem történik.

A korrekció tehát sürgős lenne a 9. évfolyam első félévében.

3. Pedagógusok

3.1. Alkalmazott tanári módszerek

Általában nincsen mérés az iskolákban az alkalmazott tanári módszerekre vonatkozólag, legfeljebb óralátogatás keretei között, valamint a minősítő eljárások során.

Az otthoni tanulást a tanárok leginkább házi feladattal, projektfeladatokkal, kiselőadásokkal, gyűjtőmunkákkal, internetes feladatokkal, prezentációkkal támogatják.

Jelen pályázat kapcsán kérdőívet töltött ki minden pedagógus a témával kapcsolatban. Az összegzés alapján elmondható, hogy az iskolák pedagógusai alapvetően a hagyományos módszereket részesítik előnyben, és bár a digitális tananyagokat és lehetőségeket viszonylag nagy számban használják, a kooperatív jellegű módszerek és tanulói munkaformák a kívántnál kisebb mértékben jelennek meg a tanórákon.

Az egyéni fejlesztés, valamint a differenciálás mind tanórán, mind tanórán kívül ritka. A felmérés alapján elmondható, hogy a pedagógusok alapvetően nem vagy kevéssé alkalmaznak a tanulók tevékenyekedtetésére, önálló gondolkodásra ösztönző munkaformákat megfelelő arányban, és nehezen mozdulnak el új, kooperatív technikák alkalmazása felé. Az egyéni, kreatív megoldások, feladatok előnyben részesítése sem jellemző. Ezen a téren a tantestületeknek jelentős szemléletváltásra van szüksége, amelyet lehetőség szerint továbbképzésektől, más kooperatív technikákat alkalmazó iskolák tanóráinak látogatásától remélnék az intézmények, lehetőleg gyakorlati szempontból jól hasznosítható, tantárgyakhoz kötődő formában. Az elméleti oktatásoknak e körben eddig nem sok hasznát vették a pedagógusok.

3.2. A tanárok értékelési szokásai

Az iskolák egy részében van példa tanári együttműködésre és közösen kialakított értékelési rendszerre. Vannak iskolák, ahol a Pedagógiai Program részeként létezik ilyen együttműködés.

Általában szóban, írásban, érdemjeggyel értékelnek, dicséretet szóban és írásban adnak a diákoknak. A legtöbb iskolában nincsen mérés, de vannak olyanok, ahol a vezetőség figyelemmel követi a szabályok érvényesülését.

Az értékelés elvei és gyakorlata:

Az értékelés elvei:

- objektivitás
- fejlesztő jelleg
- rendszeresség
- gyors visszajelzés
- törvényesség

Az osztályzat megállapítása:

- A tanulónak tantárgyanként – beleértve a gyakorlati tárgyakat is – legalább 3 érdemjegyet kell kapnia egy félévben, lehetőleg egyenletes eloszlásban. Kivételt képeznek azok a tárgyak, amelyek féléves, vagy összes óraszámja nem haladja meg a 10 órát. Szakmai gyakorlatból a tanulónak minden hónapban rendelkeznie kell legalább egy érdemjeggyel. Kivételt képez, ha a szakképesítés központi programja másként írja elő.
- Ha a tanuló a külső szakmai gyakorlatát több helyen tölti le, akkor gyakorlólóhelyenként legalább egy érdemjegy szükséges az osztályzat megállapításához.
- Ha a tanuló gyakorlati képzését nem az iskola tartja, a tanuló félévi és év végi osztályzatát a gyakorlati képzés szervezője állapítja meg. [Köznevelési törvény 54. § (8)] Az osztályfőnök a

havi érdemjegyek alapján egyeztet gyakorlati oktatóval és rögzíti a félévi, illetve év végi osztályzatot.

- Amennyiben a szakmai gyakorlat iskolai gyakorlati helyen, iskolai tanműhelyben kerül megszervezésre a félévi és év végi osztályzatot a gyakorlati oktató állapítja meg. Ugyancsak a gyakorlati oktató állapítja meg az osztályzatot, ha a gyakorlat megosztva kerül megszervezésre, külső és iskolai gyakorlati helyen is (csoportos/összevont gyakorlat formájában), az osztályzat megállapítása előtt egyeztet a külső gyakorlati hely oktatójával.
- Az osztályzat megállapításánál figyelembe kell venni az érdemjegyek alakulásának tendenciáját, és a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagát.
- Amennyiben a munkaközösségek kidolgozzák a tantárgyankénti minimumkövetelményeket, azt a tanév elején ismertetni kell a tanulókkal, majd folyamatosan tudatosítani kell.
- Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja. [Nkt. 54.§ (6)]

A nevelőtestület fenti jogkörét az osztályban tanító pedagógusok közössége gyakorolja. Ezt a testületet az igazgató, az illetékes igazgatóhelyettes vagy az osztályfőnök is összehívhatja. Az osztályfőnöknek kötelessége összehívni, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér.

A módosításhoz a szavazati joggal rendelkezők több, mint 50%-ának igenlő szavazata szükséges. Szavazati joggal rendelkezik minden, az adott osztályban tanító pedagógus, az igazgató, a felelős igazgatóhelyettes. Minden résztvevőnek egy szavazata van. Szavazategyenlőség esetén az osztályfőnök dönt.

Az érdemjegyek súlyozása az osztályzat megállapításánál

- A szóbeli feleletre, dolgozatra, röpdolgozatra, szódolgozatra, házi dolgozatra, stb. kapott érdemjegy egy érdemjegynek számít.
- A témazáró dolgozat és a belső vizsga érdemjegyét súlyozottan (kettő érdemjegyként) kell figyelembe venni az osztályzat megállapításánál, és a naplóba piros színnel kell beírni.
- Amennyiben a szakmai gyakorlat megosztva kerül megszervezésre, külső és iskolai gyakorlati helyen is (csoportos/összevont gyakorlat formájában), a külső gyakorlati helyen kapott érdemjegyet egyszer, a csoportos/összevont iskolai gyakorlatokon (amelyik szakképesítésnél a központi programban ez szerepel) kapott érdemjegyet súlyozottan (kettő érdemjegyként) számítják be.

- A szintvizsga eredménye a tanuló év végi szakmai érdemjegyébe nem számít bele. A tanulók teljesítményét a kamara által delegált szintvizsgabizottság értékeli a gyakorlati szint vizsgakövetelményei alapján.

3.3. A tanárok motivációja

A tanárok motiváltságával kapcsolatban mérést, kérdőíves felmérést nem végeznek.

A legtöbb iskolában nem mérik a tanári motivációt. Az éves munkaterv tartalmazza az iskolai élet főbb tevékenységeit, és a teljes nevelőtestületet meg szeretnék mozgatni a tanév során.

Mindenkinek kell tanórán kívüli iskolai tevékenységekben részt vállalnia, hogy egyenletes legyen a tantestület leterhelése.

A tagintézmények vezetői odafigyelnek a dolgozók észrevételeire, és megfelelő időn belül reagálnak azokra.

Segítik és támogatják a munkatársakat terveik és feladataik teljesítésében.

A vezetés meghallgatja a munkatársak terveit, építő javaslatait, és számít is a dolgozók aktív közreműködésére. A tervek megvalósításához az iskola anyagi lehetőségeihez mérten eszközt, forrást biztosít. A vezetés támogatja a munkatársak továbbképzését feladataik teljesítésének érdekében. A pályázatok esetében, a sikeres megvalósítás érdekében a vezetés mentesíti a munkatársakat az egyéb tanórán kívüli munkavégzés alól.

A dolgozók motiválása nevelőtestület előtti elismeréssel, esetleges jutalmazással, technikai háttér biztosításával, megfelelő munkakörülmények kialakításával, továbbképzések támogatásával valósul meg.

Az intézményen belüli fejlesztési tevékenységek megvalósítása érdekében szükség szerint beiskolázzák a dolgozókat, ösztönzik, felkérlik, a szűkös lehetőségekhez mérten jutalmazzák azokat, akik a fejlesztési tevékenységben aktívan részt vesznek.

Jelen pályázat kapcsán kérdőívet töltött ki minden pedagógus a tanári motivációval kapcsolatban, melyek összegzése alapján a pedagógusok így értékelték az intézményben tapasztalható motivációs tényezők érvényesülését:

A felmérésből kiderül, hogy a pedagógusok számára leginkább motiváló tényező a diákokkal és kollégákkal kialakított jó kapcsolat, és a diáktól való pozitív visszajelzés. Ez az eredmény mindenképpen azt tükrözi, hogy a pedagógusok nagy részében él a hivatástudat.

Viszont a vezetőség kommunikációja és a kiemelkedő munka elismerése nem elégséges, a tanárok több mint fele alulmotivált e szempontból.

Nem elégséges a vezetőség részéről a munkavégzést elősegítő szervezettség és az egy-egy feladatra biztosított idő sem. Ezekből következik, hogy a vezetőség kommunikációján van mit javítani, valamint a munkahelyi körülmények biztosítása is kivetnivalókat hagy maga után.

A tantestület átlagéletkora magas, ebből is következik, hogy nehezebben mozdulnak az új módszerek, a korszerűbb munkaformák irányába, inkább a régi szokásrendet követik.

A közismereti és szakmai tantárgyakat, illetve gyakorlatot tartó pedagógusok módszerei és a felhasznált taneszközök között természetes az eltérés a tantárgyi jelleg miatt, ugyanakkor jelentősek a különbségek a motivációs tényezők között, ami megérdemelne egy alaposabb mérést, elemzést. Az a tény, hogy a pedagógusok egy kisebb része a kérdőív kitöltését sem vette komolyan, illetve feltehetően nincs tisztában bizonyos módszertani fogalmakkal, veszélyként jelentkezik a lemorzsolódás megelőzéséhez célként kitűzendő szemléletváltás sikerességét tekintve (pl. valószínűsíthetően egyesek nem ismerik a drámapedagógia, élménypedagógia, múzeumpedagógia, az önértékelés – társértékelés fogalmát).

4. Iskola pedagógiai légköre

4.1. Tanár-diák kapcsolatok

Az iskolák egy részében a BÉCS méri, máshol ISO kérdőív, de vannak olyanok is, ahol még nem alakult ki erre mérési gyakorlat.

A tanár-diák kapcsolat minőségét a legtöbbször iskolai és iskolán kívüli programokkal fejlesztik, például kirándulások, egészségnap, csapatépítő feladatok keretei között.

Változatos tanulóművelő programokról számoltak be az iskolák: van, ahol Korai iskolaelhagyás megelőzése program működik, máshol HÍD-program, Macika, Bursa és Esélyteremtő-program segíti a diákokat, de akad olyan intézmény is, amelynek van saját módszere a tanulóművelésre.

Az iskolák támogatják a gyermeket váró diáklányokat, sok esetben ugyanis a családi háttérükben nem csak elfogadott, de elvárt is a korai gyermekvállalás.

A gyermeket váró diáklányokat általában az alábbi módokon támogatják az iskolák:

- osztályozóvizsgák szervezése
- hiányzások rugalmasan kezelése
- engedmények
- halasztási lehetőség biztosítása

A korai gyermekvállalás megelőzésére általában szociális munkások, gyermekjóléti szervezetek vagy egészségügyi dolgozók segítségével prevenciók előadásokat tartanak, vagy osztályfőnöki órán beszélgetnek erről.

Szociális problémák felmerülésekor az iskolák általában felveszik a kapcsolatot a hivatalos szervekkel, de vannak olyan intézmények, amelyekben nemzetközi gyakorlatok, MACIKA program is működnek.

Egyes iskolákban már jól kiépült jelző és megfigyelőrendszer működik, valamint rendszeres kapcsolatban állnak a családsegítő és gyermekvédelmi intézményekkel.

Nagy a szerepe az osztályfőnököknek is ebben a kérdésben, és szükség van gyermekvédelmi felelősökre is.

4.2. A pedagógusok munkájának támogatása

Az iskolák igyekeznek támogatni a tanárok egyéni fejlődési elképzeléseit, például rugalmas órarend kialakításával, idővel és anyagilag is.

Általában az alapfelszerelést tudják biztosítani az intézmények a pedagógusok számára. A rendelkezésre álló eszközök azonban a legtöbb esetben modernizálásra és folyamatos fejlesztésre szorulnak. Több iskola is jelezte, hogy szükség volna több projektorra és laptopra, valamint felmerült, hogy a tanárok számára hasznos volna a tanítási célra használható táblagép is.

Szupervízió nem minden iskolában áll a tanárok rendelkezésére, vannak azonban olyan intézmények, amelyekben bevált gyakorlat a használata. Máshol idősebb és/vagy tapasztaltabb kollégákkal való tapasztalatcsere helyettesíti.

A legtöbb iskolában nem áll rendelkezésre kortárssegítő, vannak azonban olyan intézmények, ahol korábban pályázatok vagy civil szervezetek segítettek ebben a témában.

Az iskolák vezetősége igyekszik továbbképzési lehetőségeket biztosítani, de ezek általában egy-egy pályázathoz köthetőek, és nincs a képzés után követési rendszer. Az előadók szakmai felkészültségével is többször adódik probléma, illetve a tartalom nem feltétlenül egyezik meg a meghirdetett témával. Az egyéni továbbképzési célokat általában elismerik, a részvételt biztosítják.

A tantestületek többsége a munkahelyi körülményeket és a tantermi felszereltséget nem tartja elégségesnek, a szükséges taneszközök és a tanítást segítő eszközök (papír, kréta, fénymásoló) is hiányszak.

Az interaktív táblák és a digitális tananyagok használatában – szintén a pedagógus kérdőív eredménye alapján a tantestület nem eléggé tájékozott, vagy nem használja azt (nincs tábla/megbízható internetkapcsolat, túl hosszú idő ilyet készíteni, nincs közösen használható iskolai tananyag, a külső tananyagok jó része nehezen illeszthető be az órába, sok időt elvesz). A tanulóknak nincs eszköz a kezükben (tablet, laptop, amelyen ők maguk használhatnák a digitális tananyagokat; hiányzik esetükben a WIFI-hozzáférés, telepíthetőség.) Ez is megoldásra vár.

A szupervízió, azaz a szakmai személyiségfejlesztés kis mértékben érvényesül a pedagógusok körében, kevéssé tudatos módon történik. Szükség lenne a fogalom megismertetésére, a pedagóguskiegészítés ismerveit felismertető továbbképzésre. A pedagógusok belső önértékelésüket, fejlődésüket ösztönösen, egyéni motiváltságuktól függő mértékben, némiképp magukra hagyva oldják meg. A re-

ménytelenység érzésének, a gyakori sikertelenség okának az esetek többségében külső körülményeket jelölnek meg, szakmai segítséget nem tudnak igénybe venni, vagy óvakodnak ettől. A gondok közösségi értelmezésére ritkán kerül sor.

A pedagógusok az intézményi önértékelés során alkalmazott önreflexiója, illetve a látogatások végzetével történt elemzés és az ezt figyelembe vevő önfejlesztési terv az egyetlen – a pedagógus megélése szerint az is kényszerű és megalázó – lehetőség a szakmai munka, a kialakult tanári attitűd átgondolására.

A szakmai fejlődésben, a munka során tapasztalt pszichés terhelésben leginkább az egyes kollégák közt kialakult jó együttműködés ad megoldásokat. Szaktanácsadó igénybe vétele, iskolapszichológus felkeresése, a belső szakmai tapasztalatok demonstrálása (egymás óráinak látogatása), jó gyakorlatok látogatása más intézményekben a tanárok részéről nem történik.

A probléma pontos felismeréséig, beazonosításáig sem jut el a pedagógus a legtöbb esetben – sem egyéni szinten, de semmiképp sem iskolai vagy munkaközösségi szinten.

A témával kapcsolatos érzékenyítés nem történik meg. Ennek megoldására, a tanárok támogatására szükség lenne a lemorzsolódás elleni tevékenység során.

Kortárs segítőcsoportok jelenleg nincsenek, de folyamatban van ezzel kapcsolatban az EAAD pályázat. Külső segítségként egyedül a POLIP ifjúsági iroda „tanulósoba” lehetősége adott, ezt azonban a tanulók nem veszik igénybe a megfelelő mértékben.

4.3. A pedagógusok együttműködése a lemorzsolódás csökkentése érdekében

A legtöbb iskolában nem jellemző a célzott szervezetfejlesztés, azonban vannak olyan intézmények, ahol van rá példa:

Az iskolában hagyománya van szervezetfejlesztésnek, a tantestület az utóbbi években rendszeresen vett részt 2 napos tréningeken, melyeknek célja az együttműködés javítása, a hatékony kommunikáció, ill. egymás minél jobb megismerése volt. A tréningek külső helyszíneken, meghívott előadók, tréner bevonásával zajlottak.

Tanév közben egy-egy tantestületi értekezlet is célzottan a szervezetfejlesztést szolgálja, itt is külső előadók segítségével dolgozunk.

Szintén a közösség erősítését szolgálja az alkalmazotti körben zajló karácsonyi gyertyagyújtás és a Pedagógus Nap is, amelynek során kötetlen formában, a már nyugdíjba vonult kollégákkal együtt ünneplünk.

Általánosságban elmondható, hogy az egy osztályt tanító tanárok igyekeznek együtt dolgozni és megbeszélni az osztályt érintő témákat.

A munkaközösségek általában igyekeznek úgy kialakítani a követelményszintet, hogy az közelítsen a minimumkövetelményhez, ezzel is próbálva megelőzni a lemorzsolódást, segíteni a felzárkózást.

A tapasztalatok alapján a közismereti és a szakmai tanárok együttműködésén még van mit javítani, bár ahol tudják, ott megpróbálják segíteni egymás munkáját. Például a szakmai nyelv tételsorait a nyelvtanár a szaktanárral együtt állítja össze bizonyos intézményekben.

Minden iskolában vannak szakmaközi megbeszélések és esetmegbeszélések.

5. Oktatásszervezés

5.1. Tanulási eredményességet támogató eljárások

A leggyakoribb eredményességet segítő eljárások a következők:

- csoportbontás
- szaktantermek kialakítása
- továbbképzések, IKT eszközök használatának megismerése
- egyéni fejlesztés
- gyakorlatorientált oktatás
- digitális tananyag használata
- témahetek
- témanapok
- projektfeladatok
- szakmai versenyekre való felkészítés
- korrepetálások
- fejlesztő foglalkozások – egyéni, páros és csoportos
- kooperatív technikák alkalmazása

Tagintézmények példája:

Projektnap: osztályok közötti vetélkedő az iskola névadójával kapcsolatosan, amely elősegíti, hogy a diák jobban megismerjék a diáktársait és jobban kötődjön iskolájához. Tanulmányi kirándulás: minden tanévben, a diákönkormányzatban és közösségi munkában kiemelkedő, valamint versenyeken eredményesen szereplők jutalom kiránduláson vehetnek részt, ahol az anyagi támogatás az iskolai alapítványon keresztül történik.

A tanítási órákon használnak IKT eszközöket, térképeket, tankönyveket, feladatgyűjteményeket, számítógépeket, applikációkat, kivetítőt, füzetet, számológépet, szemléltetőeszközöket és digitális táblát.

A tanítási órákon – a tanári felmérés szerint – a közismereti tanárok elsősorban tankönyvet, munkafüzetet, egyéb segédanyagokat, feladatlapokat használnak. Tankönyvet nem vagy csak ritkán használ a

tantestület több mint 40%-a – ez kérdéseket vet fel. A szakmai oktatásban a megfelelő tankönyvek, munkafüzetek többnyire nem is állnak rendelkezésre, vagy erősen kiegészítendőek – itt a kollégák a projektoron kivetíthető vázlatokat, saját diktált vázlatokat biztosítanak a tanulóknak, az informatika szakosok a hálózaton közzétett segédanyagokat is használják. A szakközépiskolások közismereti oktatásához több tárgyból sem jól használható a tankönyv, de pl. társadalomismeretből nincs is a piacon megfelelő. A tanárok többnyire saját jegyzetet szerkesztenek.

Feladatlapokat is elsősorban a közismereti tárgyakból használnak a kollégák. Kísérletek bemutatására a természettudományos tárgyakból, illetve a szakmai órákon hiányos a felszereltség, vagy az erre szánt terem nem megfelelő (labor körülményeket nem tudnak teremteni, védőruha még a tanárnak sem jut). Aki teheti, használja az interaktív táblákat, de ilyen nincs minden teremben.

Digitális eszközökből a legtöbbször digitális táblát, projektort, számítógépet/laptopot és okostelefont használnak a tanítási órákon.

A tananyaghoz való hozzáférést leggyakrabban a tankönyv és a füzetbe írt vázlat, valamint a fénymásolatok biztosítják. Ezen kívül pedig egyre elterjedtebb az online formában történő tananyagküldés (e-mailben vagy Facebookon).

Tagintézmények megnevezése	Eljárások
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	Tanulást segítő oktatásszervezési eljárásaink közé tartozik pl. a nyelvi órák nívócsoportjainak kialakítása, a csoportbontás a szakgimnáziumban – létszámhoz kötötten - magyar nyelvből, matematikából, informatikából és egyes szakmai tantárgyakból. A szakközépiskolában is csoportbontás működik kommunikációból, matematikából, idegen nyelvből, egyes szakmai tárgyaknál. A hiányszakmák esetében a félévkor elégtelent kapott tanulók kötelező korrepetáláson vesznek részt. Esetenként – nem a megfelelő gyakorisággal – szerveződnek korrepetálások a szakgimnáziumban is. Tanulósobát igénybe vehetnek a tanulók a POLIP ifjúsági iroda szervezésében. Tanulószoba és korrepetálás van a kollégiumban is. Szakkörök az iskolában a megfelelő díjazás hiányában, a tanári túlterheltség és a tanulói érdektelenség miatt nincsenek. Kivétel a rajz szakkör, illetve az nem rendszeresen megjelenő iskolaújság szerkesztése. A kollégiumban működik még nem kötelezően szervezett foglalkozásként szakkör, de azt csak a kollégisták érik el.
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	Rendszeres továbbképzések, IKT eszközök használatának megismerése, módszertani képzések.
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	Projektnap: Bezerédj Nap, osztályok közötti vetélkedő az iskola névadójával kapcsolatban, amely elősegíti, hogy a diák jobban megismerjék a diáktársait és jobban kötődjen az iskolájához. Tanulmányi kirándulás: minden tanévben, a diákönkormányzatban és közösségi munkában kiemelkedő, valamint versenyeken eredményesen szereplők juta-

	Iom kiránduláson vehetnek részt, ahol az anyagi támogatás az iskolai alapítványon keresztül történik.
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	Törekvés van a csoportmunka, kooperatív technikák alkalmazására.
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	<ul style="list-style-type: none"> • A célcsoport integrációs programjának keretében végzett egyéni fejlesztő, tehetséggondozó munka során mentorálási feladatokat ajánlunk fel. • Tanulástámogatás, kiemelten az alapkészségek fejlődésének támogatásával szövegértés, matematika, idegen nyelv, IKT kulcs kompetenciák fejlesztése. • Tantárgyi felkészítés, felzárkóztatás • Versenyre történő felkészítés • SNI-BTM tanulók felzárkóztatása • Hiányszakmák esetén a 2,5 átlag alatti, vagy évfolyamisméltó, vagy a félévi értékeléskor elégtelen osztályzatot kapott tanulók számára kompetenciafejlesztés • Tanoda • Útravaló • EFOP 3.1.9. pályázatban megfogalmazott céloknak megfelelő fejlesztés • EFOP 3.1.10. pályázatokban megfogalmazott céloknak megfelelő fejlesztés
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	<ul style="list-style-type: none"> • a témahetek (pl. digitális, pénzügyi tudatosság, vállalkozási, anyanyelvi); • témanapok (egy-egy évfordulóra építve); • a projektfeladatok, melyek egyéni vagy csoportos kutatómunkára épülnek; • tantárgyi versenyek, vetélkedők; • szakmai versenyekre felkészítő foglalkozások (elméleti és gyakorlati) • érettségire felkészítő órák • korrepetálások • fejlesztő foglalkozások (egyéni, párban, csoportos).
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	Csoportonként differenciálást, egyéni fejlesztést.
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	Számos oktatásszervezési eljárást használunk, mint például: <ul style="list-style-type: none"> • témanap, • projektnap, • tevékenységközpontú, gyakorlatorientált oktatás, • digitális tananyag, • online feladatbank, • IKT eszközök.
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	A tanulmányi eredményességet a csoportbontásokkal segíti iskolánk. Emellett fontos pont az oktatásszervezésben a szaktanterem kialakítása.
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	Páros munka, csoportmunka, kooperatív tanulásszervezés, differenciálás, IKT alkalmazása stb.

5.2. SNI, BTMN tanulók támogatása

Általános probléma, hogy az iskolapszichológus, ha áll is rendelkezésre, hetente csak nagyon rövid időt tud az iskolában tölteni, ennél többre lenne szükség. Gyógypedagógusra és fejlesztőpedagógusra is sokkal nagyobb időintervallumban lenne szükség.

Az iskolák legtöbbször fejlesztőpedagógust foglalkoztatnak, akik az SNI-s tanulóknak tartanak fejlesztő órákat, hol az órarendbe beépítve, hol a tanórákon kívül.

Sajnos azonban az ő munkájuk sem minden iskolában elegendő, vannak ugyanis diákok, akik várólistára kerültek, és nem járhatnak fejlesztő órákra.

Az iskolapszichológus általában egyéni, személyes beszélgetéseket tart a diákokkal.

Továbbá a tanulók rész- vagy teljes felmentést kapnak azokból a tantárgyakból, amelyekből fejlesztésre kell járniuk.

5.3. Tehetség gondozás

Az iskolák legtöbbszörében használják a tehetség gondozást a lemorzsolódás csökkentésében.

Van olyan vélemény, amely szerint az iskolában azt vallják, hogy mindenki tehetséges valamiben, ezért megpróbálják megtalálni a diákjaik erősségeit, hogy azokra építkezve kompenzálhassák a hiányosságokat.

Versenyekkel, pozitív kiemeléssel, szabadidős tevékenységekkel és szakkörökkel motiválják a diákokat.

Tagintézmények példája:

Az intézmények évről-évre egyre több tanulót igyekeznek bevonni a tanulmányi versenyekbe.

Országos, regionális és megyei versenyeken méretethetik meg magukat, emellett az iskolák munkaközösségei helyi versenyeket is szerveznek számukra különböző tanulmányi területeken.

A versenyeken a lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók közül is többen részt vesznek. Országos és regionális szinten sajnos még kis létszámmal, de a megyei és a helyi megmérettetésekbe rendszerint számos tanuló bekapcsolódik.

A versenyeken szerzett tudás, élmények, tapasztalatok és a jutalmazás (jegyek, dicsérek, tanulmányi kirándulások) fontos szerepet töltenek be abban, hogy a lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók kikerüljenek a veszélyeztetett státuszából.

Tagintézmény megnevezése	Eszközök, eljárások, módszerek
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	<u>Tanórán:</u> <ul style="list-style-type: none"> - szorgalmi feladatok - kiselőadás - alkalmanként projekt - gyakorlati produktumok készítése - házi dolgozatok - saját alkotások mentorálása stb.

	<p>Tanórán kívül:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szakkör – kifejezetten a lemorzsolódással fenyegetett, ugyanakkor jó kezűgyességgel rendelkező tanulók bevonása művészeti tevékenységbe – rajz szakkör szervezése - ritkábban közismereti tárgyú, gyakrabban szakmai versenyekre való felkészítés - iskolai ünnepélyeken, műsorokban az ebben tehetséges tanulók szerepeltetése - rendszeres részvétel országos szintű rendészeti versenyen
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	Tanulópárok alakultak ki.
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	<p>Iskolánk számos tanulóját igyekszünk évről-évre minél több tanulmányi versenybe bevonni.</p> <p>Országos, regionális és megyei versenyeken mérettethetik meg magukat, emellett iskolánk munkaközösségei helyi versenyeket is szerveznek számukra különböző tanulmányi területeken.</p> <p>Igyekszünk tanórai differenciálást /pl. változatos munkaformákat/ alkalmazni, valamint a tehetséges tanulók személyiségét és társas készségeit is fejleszteni /pl. kooperatív tanulással/.</p>
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	-
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	<p>Az iskolánkban tanuló diákok részére házi versenyeket, vetélkedőket szervezünk, illetve városi, regionális és országos versenyekbe bekapcsolódva próbálunk alkalmat teremteni a tehetségük kibontakoztatására. A kínálatból mindenki megtalálhatja az őt érdeklő, hozzá közel álló versenyeket, legyen szó közismereti vagy szakmai témákról.</p>
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	<p>Tehetséggondozást szakmai és közismereti tárgyakból is végzünk, főként a szakmai versenyekre és érettségire való felkészítésben. Diákjainkban egy-egy siker megerősíti az intézményhez tartozást, a tanárokból vetett bizalmat, sőt erősebb kötődés alakul ki bennük a pedagógushoz, ha együtt érik el a sikereket.</p>
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	Tanulmányi versenyek.
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	<p>Számos tanórán kívüli (matematika, magyar, szakmai korrepetálás, felzárkóztatás) és szabadidős tevékenységgel (foci, kézilabda, floorball, röplabda, túraszakkör, nyelvi csoportok, elsősegély csoport, tanulmányi kirándulások, üzemlátogatások, külföldi szakmai gyakorlat, mozi, színház stb.) kívánjuk tanulóinkat motiválni, hogy kötődjenek iskolánkhoz, legyen fontos számukra, hogy az iskola falai között tanulhatnak.</p>
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	<p>Ha valamelyik tanulóról kiderül, hogy kiemelkedőt nyújt egy területen, támogatjuk benne, hogy képességeit megmutathassa, versenyeken, felkészítéseken vehessen részt. Később eredményeit ismertetjük az egész iskola előtt, ezzel is használva a pozitív kiemelés előnyeit.</p>

Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma

Regisztrált tehetségpontként kidolgozott tehetségprogrammal rendelkezünk. Az iskolánkba járó tehetséges tanulók jó része alulellátott tehetség, akik iskolánkba kerülésükig nem kapták meg a fejlődésükhöz szükséges oktatási feltételeket, illetve komoly szociokulturális hátrányokkal érkeznek iskolánkba, esetleg mindemellett még etnikai kisebbséghez is tartoznak. Ők többnyire a tanuláshoz szükséges pszichikus képességkieséssel vagy gyengeséggel küzdenek, affektív fejlődésükben zavart szenvedtek, miközben valamilyen specifikus területen – pl. szakmabeli és/vagy interperszonális téren kiemelkedő képességekkel bírnak. Az ellátatlanság következményeként közülük sokan alulteljesítőkké váltak, képességeikben rejlő potenciális lehetőségeik alatt teljesítenek. Ezért számolnunk kell azzal, hogy a hátrányos helyzetű tanulók esetében a tehetségazonosítás speciális eljárásait kell feltérképezni és gyakorlatunkba beépíteni, módszertani eljárásokat kidolgozni és megteremteni a tehetséggondozásuk mentális feltételrendszerét. Ehhez 60 órás tehetséggondozó programot dolgoztunk ki, melyet a 2017/18. tanévben a 9. évfolyamon vezettünk be. Akik jártak konfliktuskezelésre, ott történt felkészítés az osztálytermi vitákba való beavatkozás módjairól, tehát bekapcsoltuk őket a lemorzsolódás csökkentésébe. A későbbiekben ezt a rendszert tovább kell fejleszteni, kifejezetten interperszonális tehetségek bevonásával.

5.4. Pályaválasztás/pályaorientáció, pályakövetés

A legtöbb intézményben van pályaorientációval foglalkozó személy, de ez az esetek többségében olyan kolléga, aki nem teljes állásban ezzel foglalkozik, sokszor az intézményvezető maga az.

Pályaorientációval kapcsolatos mérés általában nincs az iskolákban.

Gyakran, rendszeresen szerveznek üzem- és gyárlátogatásokat az iskolák, leginkább a képzéseikhez kapcsolódó gyárakat keresik meg. Például a Mercedes autógyárba, Paksi atomerőműbe, egyéb hasonló üzemekbe látogatnak el.

Az iskolák többsége együttműködik a Munkaügyi Központtal, ezen kívül pedig az Iparkamarával és a gyakorlati képzőhelyekkel is.

Az iskolák zömében nincs kifejezett pályaválasztási tanácsadás, de sokszor lehetőséget nyújtanak a diákoknak arra, hogy részt vegyenek pályaválasztási programokon.

Általában az iskoláknak nincsen pályakövetési gyakorlata, vagy ha van is, az legtöbbször informális.

Tagintézmények példája:

Az iskolák rendszeresen, min. heti szinten tartják a kapcsolatot a Kereskedelmi és Iparkamarával a szakképzést illető ügyekben és a gyakorlati helyek ellenőrzése során. A gyakorlati helyeket (tanuló és együttműködési megállapodás esetén is) személyesen felkeresik (elsősorban a gyakorlati oktatásvezető és az osztályfőnökök). A munkáltatóval megbeszélik a diák foglalkoztatásával kapcsolatos ked-

vezményeket, lehetőségeket és természetesen kötelességeket is. A tanulószereződéssel diákokat foglalkoztató kereskedelmi egységeket évi több alkalommal felkeresik, rendszeres telefon kapcsolatot tartanak a hiányzások, foglalkozási naplók ügyében.

Van olyan tagintézmény, ahol már harmadik alkalommal rendezik meg az Állás és Szakmai Gyakorlati hely Börzénket, ahová a Kamara képviselőin túl a munkáltatók is meghívást kapnak.

A rendezvény keretében lehetőséget biztosítanak a vállalkozásoknak a bemutatkozásra, elősegítve ezzel a munkaadók és a diákok egymásra találását. Céljuk, hogy tanulók megismerkedjenek a gyakorlati képzést biztosító munkahelyekkel, esetleg részmunkaidős pozíciót találhassanak, melyet tanulmányaik mellett is betölthetnek, ill. végzős diákjaik is tájékozódhassanak a munkaerőpiacon.

6. Támogató környezet működtetése

6.1. Kapcsolatok a segítő szolgálatokkal

Az iskolák legtöbbször szoros kapcsolatban áll különböző támogató szolgálatokkal:

- gyámügyi hivatal
- családok átmeneti otthona
- rendőrkapitányság
- gyermekjóléti szolgálat
- védőnők
- iskolaorvos
- önkormányzat
- helyi televízió
- kormányhivatal
- katasztrófavédelem
- Vöröskereszt
- alapítványok
- civil szervezetek
- könyvtárak
- helyi média
- tűzoltóság
- mentőszolgálat
- vérellátó szolgálat

6.2. Szakmai partnerkapcsolatok

Általánosságban elmondható, hogy az iskolák gyakran kapcsolatban állnak közművelődési intézményekkel, például könyvtárakkal. Néhányan civil szervezetekkel is kapcsolatban állnak, főként azért, hogy a diákok a közösségi szolgálat 50 óráját teljesíthessék.

A külső gyakorlati helyek nagy része gazdálkodó szervezet, így velük is szoros együttműködésben vannak az iskolák.

A beiskolázás miatt az összes iskola együtt dolgozik az általános iskolákkal, rendezvényekre, versenyekre hívják őket. Felsőoktatási intézményekkel is kapcsolatot tartanak általában, de nem minden iskola állítja, hogy a kapcsolat szoros.

6.3. Társadalmi környezet

A legtöbb iskola saját megítélése szerint a térségében elismertnek számít, akad azonban olyan intézmény is, amely úgy látja, hogy előítéletesek vele szemben az emberek.

A diákok javarészt szeretik az iskolájukat, és a szülők is gyakran nyilatkoznak pozitívan, és ha lehetőségük nyílik, támogatják is az iskola eseményeit.

Leggyakrabban említett médiafelület a Facebook és az iskola weboldala, de ezen kívül is igyekeznek a nyilvánosságot keresni.

Tagiskola/ elégedettségi átlag	diákok iskola	szülők iskola	diákok kollégium	szülők kollégium
Szekszárdi SZC Ady Endre Szakképző Iskolája és Kollégiuma	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szekszárdi SZC Apáczai Csere János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	70%	82%	80%	n.a.
Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szekszárdi SZC Esterházy Miklós Szakképző Iskolája és Kollégiuma	79%	96%	74%	n.a.
Szekszárdi SZC I. István Szakképző Iskolája	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szekszárdi SZC Magyar László Szakképző Iskolája	72%	99%	n.a.	n.a.
Szekszárdi SZC Perczel Mór Szakképző Iskolája és Kollégiuma	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szekszárdi SZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiuma	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.